

Andragoški center Republike Slovenije
Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

MAREC 1995/3

- ▲ DOMA IN V SVETU ● Izobraževanje odraslih v prehodnem obdobju ● Konferenca in zasedanje generalne skupščine Evropskega združenja za izobraževanje odraslih ● Priporočila konference o vseživljenjskem učenju ● Vabilo za objavo prispevkov v romunski reviji Paideia ▲ VPRAŠANJA, POBODE, KRITIKE, POHVALE ▲ POSVETI, KONFERENCE ● Srečanja ESREA ● Izobraževanje odraslih kot civilno gibanje ● Mednarodna konferenca o programiranju vseživljenjskega učenja ▲ KOTIČEK JE VAŠ ● Meja med delom in učenjem počasi izginja ▲ NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo zboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno. (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
 - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
 - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
 - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnosti;
 - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
 - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
 - novosti v upravljanju in zakonodaji;
 - statistične podatke;
 - mnenja, stališča in predloge;
 - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
 - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
 - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
 - novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stik s tujino bomo štirikrat na leto izdali Novičke v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS. Odgovorni osebi: mag. Vida A. Mohorčič Špolar - vodja Informacijskega središča, in Peter Monetti - urednik Novičk.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana, telefon: 061 446 482, faks: 061 445 881, elektronska pošta:

X.400: S=SAEC;OU=GUEST;PRMD=AC;ADMD=MAIL;C=SI

RFC-822: saec@ guest.arnes.si

DECnet: STENAR:LIACRS

DOMA IN V SVETU

Poročilo o mednarodni konferenci

Izobraževanje odraslih v prehodnem obdobju

Konferenca, ki je bila 10. in 11. marca 1995 na Andragoškem centru Slovenije v Ljubljani, je nastala na podlagi mednaravnega raziskovalnega projekta Stanje v raziskovanju izobraževanja odraslih v Evropi (State of the Art Study of Research on the Education of Adults in the European Countries), ki ga je podprlo Evropsko združenje za raziskovanje izobraževanja odraslih (European Society for Research on the Education of Adults - ESREA), izvajal pa se je v letih 1993 in 1994. Študija je del globalnega projekta Svetovni trendi v raziskovanju izobraževanja odraslih (Adult Education Research - World Trend Analysis); finančiral ga je UNESCO, vodil pa Unescov Inštitut za izobraževanje iz Hamburga. Del projekta, ki ga izvaja ESREA se je uresničeval v dveh delih; za zahodnoevropske države (koordinator je bil Dr. Barry Hake iz Univerze v Leidnu, Nizozemska) in za srednje in vzhodnoevropske države (koordinator Dr. Zoran Jelenc, Andragoški center Slovenije, Ljubljana). Pri tem delu je sodelovalo 12 držav in od teh jih je 11 podalo nacionalna poročila (Bolgarija, Češka, Hrvaška, Estonija, Litva, Latvija, Madžarska, Poljska, Romunija, Rusija in Slovenia - Slovaška ni posredovala poročila). Na podlagi nacionalnih poročil, dopolnjenih z drugimi razpoložljivimi viri informacij, je Dr. Jelenc pripravil regionalno pregledno poročilo. Med potekom projekta so koordinator projekta in tudi sodelujoči iz 12 držav izrazili željo, da bi v raziskavi in pri končnem poročilu sodelovale vse srednje in vzhodnoevropske ter baltiške države. Pokazalo se je, da tega v času, ki ga je za raziskavo predvidel UNESCO, ni bilo mogoče uresničiti.

Po uradni obravnavi Unescovega projekta, na srečanju septembra 1994 v Montrealu, Kanada, je Andragoški center Slovenije pod vodstvom dr. Zorana Jelenca predlagal, naj bi se sodelovanje, ki se je začelo z raziskavo Stanje v raziskovanju izobraževanja odraslih, nadaljevalo in razširilo. Ta prizadevanja so pripomogla k izpeljavi konference v Ljubljani marca 1995, ki so jo finančno podprli Slovenska nacionalna komisija za Unesco (s tem denarjem naj bi se poravnali tako stroški za organizacijo konference kot tudi potni stroški za udeležence konference) in slovenska ministrstva, v omejenem obsegu pa tudi Fondacija Soros (Open Society Found).

Na konferenco sta bila povabljena po dva zastopnika vsake države: poleg poglavitnih avtorjev poročil iz držav, ki so že sodelovale pri raziskovalnem projektu, je bil na konferenco povabljen še po en zastopnik iz vsake države; predlagano je bilo, naj bi bila to oseba, ki v svoji državi pozna sestavo izobraževanja odraslih ter politiko in upravljanje na tem področju. K sodelovanju so bili povabljeni tudi strokovnjaki iz nekaterih držav, ki doslej niso sodelovale, to pa so Albanija, Makedonija, Belorusija, Moldavija in Ukrajina. Od 17 povabljenih držav se jih je konference udeležilo 14, konference se niso udeležile Albanija, Slovaška in Ukrajina. Povabljeni sta bila tudi Dr. Bary Hake, Sekretar združenja ESREA in Jindra Kulich, priznani strokovnjak za izobraževanje odraslih v državah srednje in vzhodne Evrope, dolgoletni vodja Centra za nadaljevalni študij pri Univerzi Britanska Kolumbija v Vancouvrju. G. Kulich je bil

predlagan za moderatorja konference. Skupaj se je konference udeležilo 29 udeležencev, 24 iz tujine in 5 iz Slovenije.

Organizator je predlagal, naj bi konferenca:

- spodbudila razvoj izobraževanja odraslih v srednje- in vzhodnoevropskih ter baltiških (SVEB) državah tako, da bodo našle svojo pot iz krize, v kateri so zdaj;
- nadaljevala in okreplila študij smeri razvoja izobraževanja odraslih v državah v prehodnem obdobju;
- spodbudila sorazmerno nenehno in intenzivno sodelovanje med državami SVEB pri razvijanju in raziskovanju izobraževanja odraslih;
- omogočila dogovor o institucionalnih rešitvah, ki jih zahtevajo postavljeni cilji;
- okreplila in razširila mednarodno sodelovanje med državami SVEB in nakazala pot, kako povečati njihovo skupno delovanje na širšem mednarodnem prizorišču.

Udeleženci so te cilje sprejeli na prvem srečanju, na predvečer uradnega začetka konference.

Delo konference je potekalo plenarno in v dveh delovnih skupinah, ki sta dobili posebne naloge.

Ob začetku konference so udeležence pozdravili dr. Jelenc v imenu organizatorja - ACS, dr. Pavle Zgaga, državni sekretar pri Ministrstvu za šolstvo in šport in Zofka Klemen Krek, generalna sekretarka Slovenske nacionalne komisije za Unesco, ki je zaželeta organizatoju in udeležencem, da uresničijo cilje konference in zagotovila ACS nadaljnjo podporo Komisiji pri prizadevanjih za sodelovanje v tem delu Evrope. Program konference je vseboval telesne uvodne predstavitve:

- Študijo Trendi pri razvoju raziskovanja izobraževanja odraslih v državah srednje in vzhodne Evrope;
- primer Slovenije, pri tem pa zlasti delo ACS ter univerz v Ljubljani in Mariboru;
- zanimiva razvojna projekta na ACS: Študijski krožki in Ali znaš zagovarjati svoje pravice? - ta je nastal v sklopu programa za demokracijo Phare.

Delovni skupini sta obravnavali dve temi: (1) metodologijo in potek raziskovanja pri študiji Stanje v raziskovanju izobraževanja odraslih in možnosti za nadaljevanje študije; (2) podobnosti in razlike pri razvijanju politike, strategije in sistemov izobraževanja odraslih ter možnosti za njihovo oblikovanje in vzdrževanje.

V sklepnom delu konference so udeleženci podali predloge in priporočila za nadaljnje delo pri razvijanju izobraževanja odraslih v svojih državah, za dvo- in večstransko sodelovanje med državami SVEB pri raziskovanju in razvijanju izobraževanja odraslih ter za sodelovanje z državami zunaj tega območja in z mednarodnimi organizacijami. Udeleženci so soglasno menili, da mora razvoj izobraževanja odraslih temeljiti predvsem na njihovih močeh in medsebojni pomoči. Vsakršno sodelovanje in zunanjia pomoč morata temeljiti na **enakopravnem sodelovanju** udeleženih strani.

Razpravljalci so navedli, da potrebujejo (vrstni red, v katerem so napisani predlogi, ni pomemben):

- mednarodno mrežo za raziskovanje in poučevanje pri visokošolskem izobraževanju in izobraževanju odraslih;
- mednarodni center za raziskovanje in usposabljanje v izobraževanju odraslih;
- regionalno kordinacijsko središče (clearinghouse) za raziskovanje in razvoj izobraževanja odraslih;
- raziskovalno mrežo pri ESREA za države SVEB v prehodnem obdobju;
- razširitev študije Stanje pri raziskovanju izobraževanja odraslih na vse države tega območja;
- enakopravno uporabo nemščine, ruščine in angleščine na tem območju; neobvladovanje jezika ovira razvijanje mednarodnega sodelovanja;
- regionalno združenje za balkanske države;
- bazo podatkov o prejšnjih raziskavah v izobraževanju odraslih in tistih, ki potekajo;
- bazo podatkov o raziskovalcih, ki preučujejo izobraževanje odraslih;
- nacionalne koordinatorje - osebe za povezavo, ki bodo pospeševale povezovanje v mreže in razvijale sodelovanje;
- regionalno združenje za izobraževanje odraslih v državah SVEB;
- fundacijo za izobraževanje odraslih v državah SVEB;
- objavljanje povzetkov raziskav / regionalna znanstvenoraziskovalna revija;
- poletno šolo za strokovni razvoj raziskovalcev.
- Vsaki državi morajo posebno pozornost nameniti strategiji razvoja zakonodaje za izobraževanje odraslih, vseživljenjsko učenje in zagotavljanje pravic udeležencev do izobraževanja;
- Ustrezna telesa v Svetu Evrope in Evropski skupnosti je treba seznaniti s priporočili konference;
- priporočila konference pa poslati tudi Unesco v Parizu in Unescovemu inštitutu za izobraževanje v Hamburgu o priporočilih konference;
- Slovensko nacionalno komisijo za Unesco naj bi zaprosili, da seznaní vse nacionalne komisije v državah SVEB s konferenco in njenimi priporočili.

Udeleženci so predlagali še tele akcije:

1. Udeleženci iz Makedonije bodo priredili poletno šolo za izobraževanje odraslih na Ohridu v letu 1996; delovni jezik bo angleščina.
2. Udeleženci iz Estonije bodo v letu 1996 organizirali seminar v sklopu ESREA na temo Vloga izobraževanja odraslih v procesu Evropske integracije.
3. Dr. Ana Krajnc z Univerze v Ljubljani je seznanila udeležence s poletno šolo za vodične strokovnjake pri izobraževanju odraslih, ki bo v Sloveniji od 3. do 8. junija letos. Udeležba je omejena na 40 udeležencev, nekaj prostih mest bo na voljo tudi za udeležence iz tujine; pogovorni jezik bo slovenščina.

Udeleženci so enoglasno predlagali teče skupne akcije:

1.Ustanovitev raziskovalne mreže za države v prehodnem obdobju pri ESREA

Dr. Jelenc je od združenja ESREA že dobil načelno soglasje. Predlog bo poslan Upravnemu odboru ESREA septembra 1995. Dr. Hake je kot Sekretar ESREA zagotovil udeležencem, da bo ESREA sodelovala pri uresničevanju predloga.

2.Dopolnitev tistega dela poročila študije Stanje pri raziskovanju izobraževanja odraslih, ki obravnava države SVEB-a

Dr. Jelenc bo skušal dobiti dopolnjena nacionalna poročila iz držav, ki že sodelujejo, in še nova poročila iz tistih, ki doslej niso sodelovali. Udeleženci so bili enotnegi mnenja, da je treba dopolniti tudi poročilo iz Srbije (poročilo je bilo izločeno iz Unescovega projekta, ker so Združeni narodi prepovedali mednarodno sodelovanje s Srbijo). Nove informacije je treba oddati do 15. junija 1995. Po tem datumu bo dr. Jelenc pripravil dodatek k zdajšnjemu poročilu, ACS pa bo izdal monografijo, ki bo vsebovala nacionalna poročila in končna poročila z obeh regij. Publikacija bo pripravljena do Evropske konference v Avstriji septembra 1995. Udeleženci so zagotovili dr. Jelencu, da mu bodo pomagali zbrati informacije, potrebne za dopolnitev študije.

3.Ustanovitev Regionalnega centra za raziskovanje in razvoj izobraževanja odraslih v državah SVEB-a na Andragoškem centru Slovenije v Ljubljani

Dr. Jelenc se je v imenu ACS strinjal s predlogom, da bi ustanovili center in omogočili uresničitev njegove vloge (zbiranje in pretok informacij, pospeševanje regionalnega sodelovanja) v takšnem času in obsegu, kot bodo to dopuščale gmotne in kadrovske možnosti na ACS. Sprejet je bil predlog, da bo dr. Jelenc zagotovil vodenje Centra, delovanje in učinkovitost tega pa bosta odvisna od podpore in sodelovanja udeležencev iz vseh državah SVEB.

Konferanca je dosegla večino zastavljenih ciljev, udeleženci pa so se soglasno dogovorili o uresničevanju poglavitnih ciljev konference.

Udeleženci so se ob koncu konference zahvalili slovenski Vladi in Slovenski nacionalni komisiji za Unesco, ker sta podprtli konferenco, dr. Jelencu za njegov pomembni prispevek k študiji Stanje pri raziskovanju izobraževanja odraslih, za njegova prizadevanja, ki so omogočila, da je konferanca sploh bila, za sporazume o prihodnjem sodelovanju ter odlično pripravljeno konferenco, ki so jo izpeljali sodelavci ACS in tako dokazali svoje sposobnosti. Dr. Jelenc se je zahvalil udeležencem za njihov prispevek in prizadetvo delo med konferenco, ki sta zagotovila njen uspeh.

Dr. Jindra Kulich, Kanada, dr. Zoran Jelenc, ACS

Konferenca in zasedanje generalne skupščine Evropskega združenja za izobraževanje odraslih

Konec februarja letos (25. in 26.) je Danski svet za izobraževanje odraslih, v prijaznem baltiškem mestu Kobenhaven priredil konferenco Inovacije v izobraževanju odraslih, pod okriljem EAEA. Ta združuje 180 organizacij iz 28 evropskih držav - od Cipra do Skandinavije in od Latvije do Portugalske. EAEA, njegov član je tudi Andragoško društvo Slovenije, povezuje nacionalna združenja za izobraževanje odraslih, ki delujejo na nacionalni, regionalni, lokalni in individualni ravni. Skrb za izobraževanje odraslih je lahko njegova poglavitna ali delna naloga pri razvijanju lokalnih skupnosti, poklicnega izobraževanja, sindikatov, publicističnih organizacij, ženskih združenj, rezidenčnih centrov, raziskovalnega in razvojnega dela, razvoja kadrov, svetovalnih centrov, ipd.

EAEA si prizadeva pospeševati razvoj izobraževanja odraslih, podpirati sodelovanje v izobraževanju odraslih na evropski ravni, vplivati na evropska telesa, da svoje načrte in politiko usmerjajo v zagotavljanje potreb odraslih v Evropi in omogočati dejavnješo vlogo nevladnih organizacij na mednarodni ravni.

Konference se je udeležilo nekaj manj kot sto predstavnikov organizacij članic iz 25 držav. Pozdravnemu govoru predsednika EAEA, dr. Paola Federighija je sledil plenarni del, v njem so bile podane iztočnice za nadaljnje razpravljanje po skupinah.

Na konferenci so obravnavali tri tematske sklope: Smeri politike izobraževanja odraslih, Politika Evropskega sveta za razvoj prostovoljnih organizacij in Ideja ustvarjanja vloge t.i. "evropskega državljanstva" (European Citizenship).

Ugotovitve kažejo, da so države članice zelo zavzete za tesno mednarodno sodelovanje tako pri raziskovalnem delu kot tudi pri menjavi izkušenj. To željo so izrazili zlasti predstavniki držav srednje in vzhodne Evrope, saj si te šele oblikujejo sisteme izobraževanja odraslih in so zato izkušnje držav ki že dalj časa včlenjujejo politiko izobraževanja odraslih v nacionalne programe razvoja, zanje zelo dragocene.

Kar precej pa so kritizirali birokratske odnose v EAEA, ki so sicer nujna posledica sodelovanja in prodiranja v način odločanja formalnih evropskih teles.

Večina sklepov opozarja, da sta ideja in pojmom 'European Citizenship' premalo določno opredeljena in ju zato ni mogoče razumeti. Ni bilo namreč dovolj jasno razloženo, kaj vse v izobraževanju odraslih vodi v to smer in kaj ne, skratka, slišati je bilo pomislek, ali to ne pomeni nekakšnega ločevanja "evropskega državljan" od drugih prebivalcev sveta.

Popoldan so zastopniki nekaterih držav predstavili nacionalne projekte in napredek v izobraževanju odraslih v svojih državah (npr. v Estoniji, kjer se je izobraževanje odraslih začelo razvijati šele po letu 1991 - z ustanovitvijo samostojne države). Zanimiv je nordijski projekt - The Golden Riches in the Grass, ki sicer zajema pet nordijskih držav in temelji na enakovrednem primerjanju tehnično-znanstvenega znanja s splošnim znanjem iz družboslovja, umetnosti in humanizma.

Tudi tu je v vseh predstavljenih sistemih in novostih včlenjeno sodelovanje pri skupnih projektih, na narodni in mednarodni ravni - pri razvoju novih programov in usposabljanju kadrov.

Slovenija sodeluje v nekaj evropskih projektih, naše Andragoško društvo pa smo predstavili na informativnem kraju, kjer so pisno prikazali svojo dejavnost tudi druga združenja in organizacije.

Izvirnost, bogastvo zamisli in zavzetost za sodelovanje so se potrdili tudi v večernem družabnem delu, ko smo si zapeli pesem "L'educazione degli adulti".

Nedelja, 26. februarja, je bila namenjena zasedanju Generalne skupščine EAEA, ki sicer zaseda vsaka tri leta, da ugotovi, kako se uresničujejo načrtovane dejavnosti in projekti in te ovrednoti. Generalna skupščina tudi usmerja politiko delovanja EAEA in daje njegovemu Izvršnemu odboru nasvete za nadaljnje delovanje. Ta odbor sestavljajo delegati nacionalnih organizacij (voljeni in kooptirani člani), sestaja se enkrat na leto, njegova poglavitna naloga pa je določanje ter spremljanje in vrednotenje uresničevanja letnega delovnega načrta.

Poudarjena je bila pomembna vloga nevladnih organizacij po Evropi in s tem tudi EAEA, ki si je s svojim dozdajšnjim delovanjem pridobila ugled tako pri Evropski komisiji kot tudi pri drugih formalnih telesih Evrope. Zato je pomembno, da nadaljuje delo prav tako zavzeto kot doslej, še posebno ob pripravah na Unescovo konferenco, ki bo leta 1997 v Hamburgu. V tem času je namreč uveljavljanje vloge izobraževanja odraslih v razvojnih usmeritvah evropskih držav še posebno pomembno, saj lahko pripomore tudi k pridobivanju denarja za projekte, ki potekajo v sklopu EAEA.

Pregled dela je pokazal, da potekajo projekti večinoma tako, kot je bilo predvideno, razčlenjeni in ovrednoteni pa bodo za obdobje od 1995 do 1999.

Za delovanje EAEA je odločilnega pomena tudi sodelovanje s podobnimi združenji in koordinacijskimi telesi v Evropi in tudi v svetu.

Po zasedanju Generalne skupščine, pregledu dela projektov in vrednotenju so sledile volitve v Izvršni odbor, katerega članica je Jasna Dominko Baloh, prof., - predsednica Andragoškega društva Slovenije.

Sledila je seja Izvršnega odbora EAEA, na njej so izvolili predsedstvo in priporočili devet novih članov in organizacij za sprejem.

Novo izvoljeno predsedstvo EAEA:

Predsednik: Paolo Federighi (Italija)

Generalni sekretar: Lucien Bosselaers (Belgija)

Blagajnik: Andre Schlaflie (Švica)

Namestniki predsednika: Arne J. Ericsen (Norveška), Rosa M. Falgas (Španija), Wilhelm Filla (Avstrija), Wolfgang Leumer (Nemčija), Marja Talvi (Estonija) in Judith Summers (Anglija).

Konec tedna v København je minil kar prekmalu, da bi lahko dobili odgovore na vsa vprašanja, ki so se porajala ob tako raznolikih vsebinah. Možnosti za povezovanje in sodelovanje je torej veliko.

Dansko - deželo prijaznih ljudi, smo zapustili v upanju, da bodo prizadevanja obrodila sadove.

Ema Perme, Knjižnica Otona Župančiča

Priporočila konference o vseživljenjskem učenju

Akcijski načrt za 21. stoletje vsebuje vrsto spodbud in priporočil posameznikom, organizacijam, vladam, medijem in tistim, ki so priredili konferenco v Rimu in na njej sodelovali, skupaj z ELLI in WILL, zagovornikoma vseživljenjskega učenja.

Po svetu bo med letoma 1995 in 2000 treba sprejeti, v prvih letih naslednjega tisočletja pa tudi reševati tele izzive:

Posamezniki

Prevzeti morajo odgovornost za svoje učenje, to pomeni, da morajo:

- sestaviti 'osebni učni načrt' (Personal Learning Plan - PLP) in spopolnjevati 'učni potni list' (Learning Passport - LP);
- navdušiti prijatelje, da postanejo mentorji;
- spodbujati druge k oblikovanju PLP in LP;
- ponujati svetovalno ali mentorsko pomoč.

Organizacije

Vsaka organizacija mora postati tudi kraj, kjer poteka učenje (Learning Organizations-LO), zato morajo:

- povezovati učni proces s poglavitnimi poslovnimi procesi v skladu s poslanstvom organizacije in njenimi cilji;
- uporabljati dosežke dobre prakse;
- raziskati možnosti za ugotovitev primanjkljajev v znanju ljudi in te zapolniti z učenjem ter razvijanjem zmožnosti za učenje.

Gospodarstvo in industrija

Vsako podjetje mora:

- določiti glavnega direktorja kot zagovornika izobraževanja;
- oblikovati programe za razvoj učnih navad vseh zaposlenih;
- zagotoviti dostop do individualnih mentorjev in svetovalcev;
- oblikovati seznam znanja za vsakega zaposlenega glede na potrebe njegovega zdajšnjega in prihodnjega dela in življenja;
- razvijati zunanje ugotavljanje in potrjevanje znanja za programe v organizaciji;
- navezati stike za sodelovanje z vsaj tremi izobraževalnimi organizacijami ali drugimi organizacijami v lokalni skupnosti.

Izobraževalne organizacije

Vsaka izobraževalna organizacija mora:

- uporabljati raziskovalne izsledke o učenju v praksi;
- zvečevati produktivnost in si prizadevati za učinkovito poslovanje;
- sodelovati v razvoju ključnih spremnosti in svetovnega kurikuluma za vseživljenjsko učenje;
- odkrivati in prilagajati dobro prakso in izkušnje;
- razvijati mrežo vseživljenjskega učenja za začetno in nadaljnje usposabljanje učiteljev;
- razvijati strokovno usposobljene mentorje in svetovalce za izobraževanje;
- se povezovati z vsaj tremi organizacijami; iz gospodarstva, industrije in lokalne skupnosti;
- vrednotiti izkušnje študentov kot virov izobraževalnja.

Univerze

Univerze bi morale še posebno:

- omogočiti vodenje pri spremenjanju učenja;
- štetи celotno skupnost kot vir nekdanjih, zdajšnjih in prihodnjih študentov;
- spodbujati in širiti raziskovanje učenja, zlasti izsledke o delovanju možganov;
- spodbujati strokovne organizacije k širjenju vseživljenjskega učenja med svojimi članicami;
- upoštevati zahteve vseživljenjskega učenja ko usposabljamajo in vpeljujejo nove sodelavce;
- vpeljevati programe, ki omogočajo ugotavljanje in potrjevanje poprejnjega znanja;
- usmerjati razvoj nove izobraževalne tehnologije, ki bo podpirala tistega, ki se uči.

Vlade

Vlade morajo:

- določiti učne cilje in omogočiti spremljanje le-teh;
- spodbujati raziskovanje in vpeljevanje novih oblik infrastrukture in novih modelov financiranja, ki bodo spodbujali razvoj vseživljenjskega učenja;
- skrbeti za postopno prehajanje sredstev za učenje od izvajalcev izobraževanja k tistim, ki se izobražujejo;
- razvijati globalni sistem kvalifikacij, ki bo zagotavljal kakovost, modularna načela, potrjevanje poprejnjega znanja in prenos znanja;
- pospeševati in razvijati "potni list" vseživljenjskega učenja;
- spodbujati razvoj vseživljenjskega učenja (prilaganje sistema obdavčevanja);
- zagotavljati ponudbo ustreznih programov vseživljenjskega izobraževanja, dostopnih vsem ljudem ter zagotavljati, da se različne izobraževalne poti strnejo v povezan in enoten kurikulum;
- spodbujati razvoj učnih mest in razvijati sistem njihovega priznavanja;
- sodelovati pri pripravi svetovnega dneva učenja;
- zagotoviti ustrezno pomoč otrokom iz revnih družin, da bi se lahko učili, in spodbujati učenje na domu.

Mediji

Mediji bi morali:

- širiti vseživljenjsko učenje ter zbujiati željo po znanju in pričakovanja;
- podpirati učni proces tudi z geslom 'učenje je zabava';
- razvijati območne učne programe na radiu in televiziji;
- razvijati podporne lokalne izobraževalne programe.

Organizatorji

Tisti ki so organizirali in sodelovali na konferenci v Rimu, bi morali:

- sprejeti in uresničevati načela vseživljenjskega učenja, navedena v tem poročilu;
- podpirati WILL v globalnem razvoju vseživljenjskega učenja;
- razvijati regionalne strukture skupaj z upravnim odborom za vseživljenjsko učenje za države srednje in vzhodne Evrope;
- ustanoviti redno konferenco o vseživljenjskem učenju, ki naj bi potekala vsaki dve leti.

Prevedla mag. Ester Možina, ACS

Vabilo za objavo prispevkov v romunski reviji Paideia

Tuji revije nas zavzeto vabijo, naj sodelujemo s prispevki. Tokrat smo prejeli dopis iz Romunije.

Revijo Paideia izdaja romunska Zveza ljudskih univerz (Asociatia nationala a universitilor populare). Naslov uredništva je: Asociatia nationala a universitilor populare, Bdul Nicolae Bălcescu Nr. 18, Bucuresti Romania, tel. + 614 66 37, 614 99 58, faks + 614 00 63. Prispevke lahko napišete v angleškem, francoskem ali nemškem jeziku.

Urednik

VPRAŠANJA, POBUCI, KRITIKE, POHVALE

Andragoški center Slovenije prireja srečanja s predstavniki različnih izobraževalnih institucij (izobraževalni centri, ljudske in delavske univerze, enote za izobraževanje odraslih pri šolah, zasebne organizacije, društva ipd.) čeprav so teme različne, so srečanja pokazala, da so nekatere zadeve skupne več različnim izobraževalnim institucijam. Pojavljajo pa se tudi nekatere vprašanja, ki se nanašajo na vsakdanje delo vseh. Zaradi tega vpeljujemo novo rubriko: Vprašanja, pobude, kritike, pohvale. Z njo želimo pospešiti menjavo mnenj in izkušenj, odgovarjati na vprašanja ali pridobiti mnenja o pobudah, ki bodo prihajale na naš naslov. Upamo, da bo v vsaki številki Novičk v tej rubriki nekaj za vas.

Tokrat objavljamo nekaj odgovorov na vprašanja s preteklih srečanj. Pripravila jih je Sonja Klemenčič, vodja oddelka za razvoj na Andragoškem centru Slovenije.

Vida A. Mohorčič Špolar, ACS

Kakšna je metodologija za razvoj programov, ki jih razvija ACS?

ACS je razvil teoretični model za razvoj programov izobraževanja odraslih, ki ga je treba še operativizirati in na njegovi podlagi pripraviti program usposabljanja za pripravljalce programov. ACS je to nalogu načrtoval v letih 1993 in 1994, vendar je finančirji programa ACS niso sprejeli. Zato smo bili prisiljeni nalogo iz obeh letnih programov črtati. Znova smo jo prijavili v programu dela za leto 1995. če bo zagotovljen denar, bomo pripravili metodologijo za izdelavo programov in izobraževalni program ter ga ponudili tistim, ki se ukvarjajo s programiranjem v izobraževanju odraslih.

Koliko enot za izobraževanje odraslih še deluje pri srednjih šolah?

V obdelavi je anketa s katero želimo ugotoviti, kako je z izobraževanjem odraslih na srednjih šolah. Med drugim bomo ugotavljali, koliko enot izobraževanja na teh šolah deluje in kakšen je njihov položaj. Izследke bomo objavljali postopno, do polletja 1995.

Izsledki nekaterih projektov, ki potekajo na ACS

Nove metode in oblike v izobraževanju odraslih

Razvili smo strokovne podlage za uporabo prosojnice in videa v izobraževanju odraslih in jih izdali v knjižicah. Priročnik o prosojnici smo ponatisnili že trikrat, saj je po njem veliko povpraševanja. Na podlagi obeh priročnikov smo pripravili štiri izobraževalne programe in jih že večkrat ponovili. Nekaj smo jih razpisali, nekaj pa smo jih izpeljali za sklenjene skupine po naročilu posameznih organizacij.

Izobraževanje brezposelnih

V projektu smo razvili strokovne podlage za vodenje izobraževalne politike (knjiga Izobraževanje in trg dela). Izsledki se uporabljajo pri oblikovanju politike na nacionalni ravni. Izpeljali smo posvet o izobraževanju brezposelnih na državni ravni, ki je združil vse strokovnjake iz Slovenije in imel precejšen odmev. Pripravili smo program izobraževanja za svetovanje v izobraževanju odraslih in ga dvakrat izpeljali. Ob tem smo izdali tudi poseben priročnik (Brezposelnost, izobraževanje in kariera). Razvili smo program Brezposelnost je lahko izziv, usposobili izvajalce in ga poskusno izpeljali leta 1994 (udeležilo se ga je 120 brezposelnih, program je nastal v sklopu projekta PHARE, program za demokracijo). Program redno financira Ministrstvo za šolstvo in šport in poteka v mnogih organizacijah v Sloveniji.

Študijski krožki

V projektu smo pripravili strokovne podlage (priročnik študijski krožki, dva ponatisa), pripravili izobraževalni program ter usposobili 120 mentorjev in vodij študijskih krožkov. Študijski krožki uspešno potekajo po Sloveniji, v njih deluje okrog 500 članov. V nekaterih krajih so prav študijski krožki gonilo krajevnega razvoja.

Samostojno učenje

Projekt o samostojnem učenju se je začel z razvojem Borze znanja, ki smo jo uspešno prenesli v lokalno okolje. Po Borzi znanja deluje okrog 1400 ljudi. Projekt nadaljujemo s pripravo izobraževalnih programov za tiste, ki želijo razvijati svoja središča za samostojno učenje. Na uvodnih seminarjih je sodelovalo 76 posameznikov. Izdali smo knjižico Sam do znanja. V tem sklopu pripravljamo tudi ustanovitev centra za ugotavljanje in preverjanje znanja. V letu 1994 so bile zaanj narejene strokovne podlage, letos pa se bodo predvidoma začele prve dejavnosti.

Sonja Klemenčič, ACS

POSVETI, KONFERENCE

Srečanja ESREA.

ESREA, evropska raziskovalna konferenca

V Bundesinstitutu v Stroblu v Avstriji pričakujejo od 18. do 22. septembra 120 udeležencev na prvi evropski raziskovalni konferenci ESREA. Organizator je prejel že veliko prijav in je zelo zadovoljen s ponudbo referatov. Vsi, ki se še nameravate udeležiti konference, poslajte prijave čimprej na naslov: ESREA 95 Conference Secretariat, dr. Gerhard Bisovsky, faks + 43 1 8917431.

Seminarji raziskovalnih skupin ESREA

1. Raziskovanje biografij

Za sodelovanje v tej skupini je veliko zanimanja. Skupina se bo tretjič sestala v ženevi od 6. do 9. aprila. Oseba za stike je prof. Pierre Dominice, tel. + 41 22 7057834, faks + 41 22 202927

2. Izobraževanje odraslih in trg delovne sile

Skupina se bo sestala v Inštitutu za izobraževanje odraslih v Stroblu, od 26. do 29. junija. Oseba za stike je prof. Henning Olesen, Univerza Roskilde, faks + 45 46 757781, E-mail: hso@now.ruc.dk.

3. Migracije, narodnost, rasizem in ksenofobija

Drugo srečanje te skupine bo v Evangelistični akademiji v Arnoldshaiu pri Frankfurtu od 3. do 5. julija. Oseba za stike je profesorica Ursula Apitzsch, Univerza v Frankfurtu, faks + 49 69 7988465.

4. Nadaljnje poklicno spopolnjevanje/izobraževanje

Ta nova skupina se še pripravlja in bo imela prvi sestanek letošnjega maja. Oseba za stike je prof. Geoff Chivers, Univerza v Sheffieldu, faks + 44742 768653, E-mail: G.Chivers@sheffield.ac.uk.

5. Mednarodno sodelovanje v izobraževanju odraslih

Skupina se bo drugič sestala na Univerzi Swansea, od 8. do 10. aprila. Oseba za stike je dr. Peter Shanahan, Univerza Ulster, faks + 44 504 260737.

6. Medkulturni vplivi in zgodovina splošnega izobraževanja odraslih

Ta skupina deluje že dalj časa. Njeno peto srečanje bo na Univerzi v Toursu, Francija, konec avgusta/začetek septembra 1995. Srečanje 1996 bo v Avstriji, ponudbi

za srečanje v letu 1997 pa sta prišli iz Švice in Katalonije. Oseba za stike je dr. Barry J. Hake, Univerza Leiden, faks + 31 71 273619, E-mail: Hake@rulfsw.leidenuniv.nl.

Druga srečanja ESREA

Seminar Usposabljanje in nadaljevalno izobraževanje učiteljev odraslih, učiteljev v nadaljevalnem izobraževanju in učiteljev v visokošolskem izobraževanju bo v Moskvi od 16. do 18. oktobra 1995 z denarno podporo Državnega odbora za visokošolsko izobraževanje Ruske federacije. Oseba za stike je dr. Sergej Zmejov, Naslov: Department of Andragogy, Institute of Education, Ministry of Education, 24 Kroutitsky val, 109044 Moscow, faks: + 7 95 2765085.

Druga srečanja

1. Druga poletna šola za podiplomske študente izobraževanja odraslih ERASMUS

Prva poletna šola za študente raziskovalce ERASMUS je bila na Kreti, septembra 1994. Druga bo septembra 1995. Oseba za stike: prof. Henning Olesen ali prof. Peter Alheit, faks + 74546 754026, E-mail: hso@now.ruc.dk.

2.. Prvi posvet o zgodovini izobraževanja odraslih v Srednji Evropi

To srečanje bo v Sloveniji, julija 1995. Datum bo določen kasneje. Oseba za stike: dr. Jurij Jug, Fakulteta za organizacijske vede, Kranj, faks: 064 221424

Dr. Barry J. Hake, ESREA Secretariat

38. salzburški pogовори за водителjice in водителje izobraževanja odraslih

Izobraževanje odraslih kot civilno gibanje

Letošnji 38. salzburški pogовори za водителjice in водителje izobraževanja odraslih bodo potekali od 16. do 22. julija 1995. Udeleženci so vabljeni k menjavi pogledov in misli o že izobraževanju odraslih kot civilnem gibanju. Pri tem bodo upoštevali izkušnje izobraževalnih organizacij in razmer v svojih dravah.

Začetek: 16. julija ob 18. uri (večerja)

Zaključek: 22. julija (odhod)

Kraj: Gasthof Gastagwirt****

Naslov za prijave: Österreichischer Volkshochschulen, A-1020 WIEN, Weintraubengasse 13, Österreich/Avstrija. Telefon: 0043 1 216 42 26, faks: 0043 1 214 38 91.

Prijave pošljite čimprej, povzetek referata pa do konca maja 1995. Kopijo prijavnice lahko dobite tudi na Andragoškem centru Slovenije.

Urednik

Mednarodna konferenca o programiranju vseživljenjskega učenja

San Antonio, Texas, 7.-9. december 1995

Konferenco bo organiziral Learning Resources Network (LERN) iz Manhattna v Kansasu, ZDA. Pričakujejo več kot 600 udeležencev; ti bodo na približno 70 sestankih lahko razpravljali o trženju, financiranju, novih programskih zamislih, 'vročih temah', poslovodenju, učiteljih, evalvaciji, ugotavljanju potreb, publiciteti in drugih temah, povezanih z vseživljenjskim izobraževanjem in učenjem.

Za vse, ki se bodo prijavili do 30. junija, bo prispevek nižji, in sicer 325 dolarjev (basic member), 375 (full member) in 425 za nečlane. Prvi udeleženec plača celoten prispevek, drugi iz njegove države pa polovičnega. Prijave pošljite na naslov: LERN, 1550 Hayes Drive, Manhattan, Kansas 66502; številka faksa: + 913 539 7766, telefonska številka: + 1 800 678LERN.

Urednik

KOTIČEK JE VAŠ

Meja med delom in učenjem počasi izginja

Center za tehnološko usposabljanje v letu 1994

Povečano povpraševanje po storitvah strokovnega izobraževanja zaposlenih je omogočilo, da je Center za tehnološko usposabljanje (CTU) lani več kot podvojil svojo ponudbo in dejavnost strokovnega spopolnjevanja in usposabljanja vodilnih, vodstvenih in strokovnih sodelavcev v podjetjih in družbah slovenskega gospodarstva. Organizirano in izpeljano je bilo 224 izobraževalnih in 5 izobraževalno-svetovalnih prireditve (seminarji, učne delavnice, tečaji, svetovanja), v katerih se je 4881 udeležencev (povprečno 21 udeležencev na eno prireditve) skupaj izobraževalo 1135 dni ali 8466 ur. Največ povpraševanja je bilo po strokovnem usposabljanju za:

- a) trgovsko dejavnost in stroko - 4624 ur (pospeševanje prodaje, povečanje kakovosti storitev trgovine, prijave na preskus strokovne usposobljenosti ...);

- b) izboljšanje kakovosti poslovanja ter izdelkov in storitev - 253 ur (celotna kakovost, kakovost po standardih ISO, orodje za izboljšanje kakovosti - FMEA, SPC, QAS ...);
- c) vodenje proizvodnih enot in skupin - 163 ur (situacijsko vodenje, skupinsko delo, motivacija sodelavcev, komuniciranje s skupinami, vodenje sprememb ...) na srednji in višji ravni;
- č) kadrovsko in izobraževalno področje in stroko - 170 ur;
- d) učenje tujih jezikov za poklicne potrebe - 481 ur ter
- e) drugega specialnega strokovnega znanja (trženje, obvladovanje stroškov, logistika...), ki je nujno potrebno za uspešno poslovanje in konkurenčno sposobnost gospodarskih družb na zahtevnih trgih.

Izobraževalne prireditve so usmerjene izrazito praktično in uporabno, ker jih vodijo in izvajajo domači in tuji strokovnjaki, ki so se že kot menedžerji ali svetovalci dokazali z ustvarjalnim in produktivnim delom in so usposobljeni za učenje drugih. Več kot polovica izobraževalnih prireditv (seminarji, učne delavnice) je bila izpeljana v podjetjih ali njihovi bližini, v učni proces pa so bili uvrščene tudi posebne naloge in problemi naročnikov. Pri tem se je še posebno potrdilo pravilo, da so dosežki (ekonomika) bistveno večji takrat, ko se takšnega strokovnega usposabljanja udeležujejo tudi najvišji vodilni ali pa le-ti tak učni proces vsaj dejavno spremljajo. Prav tako lahko govorimo o donosnih naložbah v izobraževanju, ko le-to poteka po relevantnem programu in načrtu z razvojno strategijo podjetij. Na podlagi izkušenj lahko postavimo tezo, da spodbujajo strokovno izobraževanje in usposabljanje predvsem v tistih gospodarskih družbah, kjer imajo že bolj jasno lastniško strukturo ter poslovno in razvojno strategijo, kjer so bolj izpostavljeni močni mednarodni tekmovalnosti ter imajo sposobno in izobraženo vodilno osebje.

Občutno se povečuje število podjetij, naročnikov storitev CTU, kjer prevladuje prepričanje, da je mogoče predvsem z izobraženimi in poklicno usposobljenimi ter primerno motiviranimi sodelavci dosegati večjo kakovost in produktivnost, ter spodbujati podjetniško kulturo in zadovoljstvo. Izobraževanje zaposlenih je lahko tudi zelo uspešna metoda za njihovo motiviranje. To je predvsem prepričanje, da se je treba opreti na lastne (notranje) vire ter da uspešnost gospodarske družbe in kolektiva ni odvisna samo od pesčice zaposlenih ali izobraženosti in dobrih zamisli vodstva, temveč predvsem od izobraženosti in poklicne usposobljenosti ter zadovoljstva večine kolektiva. Takšne cilje pa je mogoče doseči - tako kot to dokazuje že več desetletij praksa v razvitem svetu - s stalnim učenjem in motiviranjem ljudi. Zato namenijo v gospodarsko razvitenih deželah vsako leto več kot 2% prihodka za izobraževanje zaposlenih in s tem zagotavljajo po približno 40 ur organiziranega izobraževanja na zaposlenega.

Takšnemu izobraževanju so namenjene učne vsebine izobraževalnih prireditiv CTU, ki podajajo ustrezeno strokovno in tehnološko (trdo) znanje ter psihosocialno (mehko) znanje in spretnosti, ki je potrebno za produktivno in tržno učinkovito uporabo strokovnih vsebin. Meja med učenjem in delom čedadje bolj izginja, povezava med vodenjem in učenjem pa postaja vse bolj nujna in odločilna.

Skratka, prihaja čas za novo znanje ter večjo ustvarjalnost in kakovost.

Janez Kapun, CTU

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Adult and community education in the South Pacific : innovation and change. Bonn : Institut für Internationale Zusammenarbeit des Deutschen Volkshochschul-Verbandes (IIZ/DVV), 1994. 163 str. Priloga k Adult education and development, No. 43 (1994)

Anderson, Lorin W.: Increasing teachers effectiveness. Paris : IIEP, 1991. 133 str. (Fundamentals of educational planning ; 39)

Bildungspolitik im Umbruch : Staatsmonopol in der Weiterbildung? / herausgegeben von Hans Giger. Zürich : Neue Zürcher Zeitung, 1991. 1002 str.

Bucciarelli, Claudio: Distance training for management and administrative staff in small and medium-sized enterprises and craft firms in Italy. Berlin : CEDEFOP, 1988. 89 str.

Community education in the western world / edited by Cyril Poster and Angelika Krüger. London, New York : Routledge, 1990. 207 str.

Developing resourceful humans : adult education within the economic context / ed. by Lynn Elen Burton. London ; New York : Routledge, 1992. 227 str.

Dupont, Georges; Fernanda Reis: Training of trainers : problems and trends. Berlin : CEDEFOP, 1991. 42 str.

Environment at risk: responding to growing dangers / editor: Keith Melville. Dayton, Ohio : National Issues Forum Institute, 1989. 44 str.

Finneron, Doreen: Faith in community development : case studies of church based community development projects in urban priority areas. Manchester : University of Manchester, The centre for adult and higher education, 1993. 96 str. (Manchester monographs)

From the adult's point of view. Toronto ; Montreal : Canadian Association for Adult Education (CAAE) ; L'Institut canadien d'éducation des adultes (ICEA), 1982. 70 str. Besedilo v angleškem in francoskem jeziku

Gordon, Jean: Systems and procedures of certification of qualifications in the European Community. 3rd edition. Berlin : CEDEFOP, 1994. 103 str.

A handbook of structured experiences for human relations training / edited by J. William Pfeiffer and John E. Jones.

Vol. 1: San Diego : University Associates, 1974. 116 str.

Vol. 2: San Diego : Pfeiffer, 1974. 118 str.

Vol. 3: San Diego : Pfeiffer, 1974. 113 str.

Vol. 4: San Diego : University Associates, 1974. 118 str.

Vol. 5: San Diego : University Associates, 1974. 149 str.

Higher education and employment : the changing relationship. Recent developments in continuing professional education of highly qualified personnel. Paris : OECD, 1992. 147 str.

Initiating change : educational guidance for adults 1988-93 : the final report of the National Educational Guidance Initiative. London : Further Education Unit (FEU), 1994. 80 str.

An introduction to literacy teaching / compiled by Rose Gittins. London : The Adult Literacy and Basic Skills Unit (ALBSU), 1993. 88 str.

Johnson, R.: Vocational qualifications in the Member States of the European Community and moves towards an open market. London : National Vocational Qualifications, 1989. 88 str. (R&D Report No 2).

King, Kenneth: The planning if technical and vocational education and training. Paris : Unesco, International Institute for educational Planning (IIEP), 1985. 43 str. (IIEP Occasional Papers ; No. 72)

Kommunikative Grundlagen des Lernens in der Erwachsenenbildung. Wien : Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Sport, Abteilung Erwachsenenbildung, 1990

Heft 1: Ballnik Peter, Judith Hanika: **Lernmanagement für Erwacshsene.** 13 str.

Heft 2: Ballnik Peter: **Lernmotivation.** 11 str.

Heft 3: Ballnik Peter, Judith Hanika: **Lernen in Bildungsveranstaltungen.** 21 str.

Heft 4: Hanika Judith: **Lernen mit schriftlichen Unterlagen.** 16 str.

Heft 5: Ballnik Peter, Judith Hanika, Norbert Kailer: **Lernenin Gruppen.** 12 str.

Heft 6: Hanika Judith: **Lernen am Arbeitsplatz.** 12 str.

Heft 7: Ballnik Peter: **Miteinander reden Kommunikation in Bildungsveranstal-tun** gen. 10 str.

Heft 8: Ballnik Peter: **Konflikt und Lernen.** 11 str.

Heft 9: Ballnik Peter, Judith Hanika, Norbert Kailer:**Prüfungsvorbereitung und Verhalten bei Prüfungen.** 20 str.

Heft 10: Ballnik Peter: **Kreativ Lernen.** 10 str.

Heft 11: Ballnik Peter: **Entspannen vor dem Lernen.** 12 str.

Lebenslanges Lernen : Erwachsenenbildung in Theorie und Praxis / Joachim H. Knoll (Hrsg.). Hamburg : Hofman und Campe, 1974. 346 str.

Literacy and poverty : a view from the inside : research report. Ottawa : National Anti-Poverty Organization, 1992. 146 str.

Making sense of experiential learning : diversity in theory and practice / edited by Susan Warner Weil and Ian McGil. Buckingham ; Philadelphia : The Society for Research into Higher Education ; Open University Press, 1989. 280 str.

McGinty, Jean; John Fish: **Learning support for young people in transition : leaving school for further education and work.** Buckingham ; Philadelphia : Open University Press, 1992. 116 str.

Mezirow, Jack: **Fostering critical reflection in adulthood : a guide to transformative and emancipatory learning.** San Francisco : Jossey-Bass, 1990. 388 str. (The Jossey-Bass higher and adult education series) (The Jossey-Bass social and behavioral science series) (The Jossey-Bass management series)

Morris, Lynn Lyons; Carol Taylor Fitz-Gibbon; Elanie Lindheim: **How to measure performance and use tests.** Newbury Park ; London ; New Delhi : Sage, 1987. 164 str.

Nordhaug, Odd: **The shadow educational development : adult resource development.** Oslo : Norwegian University Press, 1991. 230 str.

Peter Monetti, ACS

Bralcem Novičk sporočam, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek popoldne od 14. do 16. ure. Vabljeni.

Avtorje prosim, da pošiljajo svoje prispevke za Novičke na računalniški disketi (to bom vrnili), ker nam s tem prihranijo delo s prepisovanjem.

Urednik

ACS
SAC

svetovanje, raziskovanje, razvoj, informacijsko središče, izobraževanje

consulting, research, development, info-centre, education